

זה בורר פרק שלישי מנהדרין

מסורת הש"ס

(א) וְלַעֲלִיל לוֹ: חֲמִשִּׁים ד':
(ב) וְשִׁנָּה: (ג) בִּבְחַב בְּחֶרֶב מֵאֵ:
מִיר כ. ע"ג, (ג) בִּיק מֵאֵ:
(ד) אֹמֵר לוֹ כִּלְיָ [גִּירְסָה]
בְּהַר הַמִּשְׁנָה וּרְיָח וְרֵאשִׁי:
כִּדְבָרִי אֲמָרוּ לוֹ,
(ה) [גִּירְסָה סֵדֶר הַמִּשְׁנָה
אֲפֻסְדִּימוּ], (ו) [גִּישׁוֹן לֵחַ.
וְשִׁנָּה לְקַמֵּן: וְשִׁנָּה, (ז) בִּבְחַב
עו. שֶׁס קַעֲג. וְיֻדְשִׁין מִזֵּ:
בִּימֹת קִטּוֹ], (ח) [וּכְן לְקַמֵּן
עַבְדִּי, (ט) וְעַבְדֵּי מֹסֵס בִּבְחַב
מֵאֵ: ד"ה נִחְלָקָה],

תורה אור השלם

1. לֹא תִלֶךְ רֵכִיל בְּעַמֶּיךָ
לֹא תַעֲמֹד עַל דָּם רֵעֶךָ
אֲנִי יי: וְיִקְרָא יֵט טו
2. הוֹלֵךְ רֵכִיל מַגְלֶה סוֹד
וְנֹאמֵן רוּחַ מִכְסֶּה דָּבָר:
מִשְׁלֵי יא יג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חייביה וכו' גבי
קמן מקבלין. עי' צ"ק דף
לט ע"א תוס' ד"ה ורצי:

הגהות הב"ח

(א) במשנה עד ל' יום
הביא בתוך שלשים וכו'
אמר לו הצא עדים וכו'
אמרו לו הצא ראיה:

מוסף רש"י

[illegible]

גברא אגברא. דרב חסדא אדרב יהודה: דר' יוסע בן קרחא. דמכל מקום שיהם מעידים שחייב לו מנה: היכא דלא מחשבו אהדדי. כגון זה מעיד על מנה שציוס שני זה מעיד על מנה שציוס ראשון ושניהן מודין שזה לא ראה בשל זה אבל היכא דשניהם

ג' גברא אנברא קא רמית נהרדעי אמר
 "אפילו אחד אומר מנה שחור ואחד אומר
 מנה לכן מצטרפים כמאן כרבי יהושע בן
 קרחה אימר דשמעת ליה לרבי יהושע בן
 קרחה היכא דלא מכחשו אהדדי היכא
 דמכחשי אהדדי מי אמר אלא הוא דאמר כי
 האי תנא ד' דתניא אמר ר' שמעון בן אלעזר
 לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שתי
 כיתי עדים שאחת אומרת מאתים ואחת
 אומרת מנה שיש בכלל מאתים מנה על מה
 נחלקו על כת אחת שבית שמאי אומרים
 נחלקה עדותן ובית הלל אומרים יש בכלל
 מאתים מנה אחד אומר חבית של יין ואחד
 אומר חבית של שמן הוה עובדא ואתי
 לקמיה דרבי אמר: חייביה רבי אמי לשלומי
 ליה חביתא דחמרא מיגו חביתא דמשחא
 כמאן כר"ש בן אלעזר אימר דאמר ר"ש
 [ב"א] היכא דיש בכלל מאתים מנה כי האי
 גוונא מי אמר לא צריכא ילדמי אחד אומר
 בדיוטא העליונה ואחד אומר בדיוטא
 התחתונה אמר רבי חנינא מעשה בא לפני
 רבי הוציף עדותן: ומניין לכשיצא כו':
 תנו רבנן מניין לכשיצא לא יאמר הרני
 מזכה וחבירי מחייבין אבל מה אעשה
 שחבירי רבו עלי תלמוד לומר לא תלך
 רכיל בעמך ואומר הולך רכיל מגלה סוד
 יהוה תלמידא דנפיק עליה קלא דגלי
 מהלחא דאיחמר בי מדרשא בתר עשרין
 ותרתין שנין אפקיה רב אמי מבי מדרשא
 אמר דין גלי ריא: מתני' יכל זמן שמביא
 ראיא סותר את הדין אמר לו כל ראיות
 שיש לך הבא מיכן עד שלשים יום מציא
 בתוך שלשים יום סותר לאחר שלשים יום
 אינו סותר אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא

מצא בתוך שלשים ומצא לאחר שלשים
עדים אמר הבא ראיה ואמר אין לי ראיה ולא
יִהְיֶה זה אינו כלום אמר רשב"ג מה יעשה זה
ומצא עדים לא היה יודע שיש לו ראיה ומו
ואמר קרבו פלוני ופלוני ויעידוני או שהוציא
כלום: **גמ'** אמר רבה בר רב הונא הלכה כ
אין הלכה בדברי חכמים פשיטא כיון דאמר
דאין הלכה כחכמים מהו דתימא הני מילי ל
קמ"ל דאי עביד מהדרין ליה: אמר לו הבא
רבה בר רב הונא א"ר יוחנן הלכה בדברי
אמר רבי יוחנן אין הלכה כרשב"ג פשיטא
ממילא ידענא דאין הלכה כרשב"ג הא קמ"ל
בכולהו הלכה כרשב"ג לאפוקי מהא דאמר
מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו
ההוא ינוקא דתבעוהו לדינא קמיה דרב נחמן
לך ראיא א"ל לא חייביה רב נחמן הוה קא בכי
ליה אנן ידעינן במילי דאבוק אמר רב נחמן
במילי דאבוב לא ידע הלא היא איתתא דנפק
ידענא כהאי שטרא דפריע הוה יְהִימנא ר
כמאן כרבי דאמר "אותיות נקנות במסירה א
לחבר אורח דאמר לא חייביה רב נחמן אמר

לא.

עין משפט
נר מצוה

צַבִּי א ב ג ד ה מִי פֶּג
מִהֲלִי עֲדוֹת הִלְכָּה ג
סִמְג לֶאֱזוֹן קֵט טוֹשׁ ח מִמ
סִי ל סִינִי ז:
ק ו מִי פֶּג מִהֲלִי
סִינִי עֲדוֹת הִלְכָּה ז סִמְג
לֶאֱזוֹן קֵט:

קא ז ח ט י ב מיי פ"ו
שס הלכה ו ז ח ט י
סמג עשין לא טוש"ע ח"מ
סי' כ סעיף א':
קב ל מ מיי פט"ו מהל'
מלוה הלכה ח סמג
עשין לד טוש"ע ח"מ סי'
נה סעיף א' וס"י נו סעיף
א':

רבינו חננאל

כלים שחורין וזו אומר
ליום לבניו היה זה נכון
ופורקן אברהם אבינו
רמית כלומר מדבריו רב
חסדא תקשי לרבה רבה
אם כסירה ליה רבה חסדא
נדרעמי אסמא אפילו ארז
אומר מנה שחור וזו אומר
מנה לכן מצטרפי ואמרני
מכאן רבן הוישע בן קרח
הלך לא דייקא כותייהו
אלא אינהו דאמרו כי שמי
בת דאדעא אמר ר' שמעון
שמי אביהו חלל על גבי
(שחור) שמי כתי' עדים
אחת אומרת מאמני וזו
אומרת מנה שמי בכלל
מאמני מנה על מה חלקן
אחת מנה על מה חלקן
שמי את כל תחת שביט שמא
אמרני חלקה עדותן
ובית הלל ואמרני
בכלל מאמני מנה על מה
חלקן שמי כמחשינין על הנה
עדותן קיימת וקיי'ל
נחנדימי ואליב' דבית
הלל וזו אומרני ב' וזו
אומר חלל שמן אוקימי'
אחד אומר שמי ביתי וזו
אומר חלל שמן אומרני
ד' וזו ואחד אומרני ד'
חלל שמן וזו. וזו. וזו.
עורבא דחייב' ר' הוה
לנתבע שלם ע"פ אלו
השנים ר' חלל שמי ביתא
דחזרו מנו ד' וזו מני'
ביתא דמסחא ר' חלל
שמעון ר' אלעזר דאמר
שמי בכלל מאמני מנה.

וכל אם מעידין דין מש
 א' אומר ונחלק עדות
 ז' אומר בדינוט עזעיתא
 וז' אומר בדינוט
 התחתנה הללוהו
 ונברא וציוץ ר' ערות
 חזקין התבע שלם: אמר
 חזקין ששעזא א' תא
 ומה מוכח וציוץ חזקין
 ומה אעשה וזה רבו על
 ת' לא רכל וכל [במק]
 ואומר הוה רכל מגלה
 סוד. הלה תלמיד דבפי
 ת' תהא דתאמרא דפי
 מדרשא כסוד ברו ר' אמי
 שגין ואפקי ר' אמי
 להאור תלמיד מבי
 מדרשא אר' ל' גלי
 דרוא: **מחנה** כל זמן
 ששכיב אריה סתור את
 הידן אמרו לו כל רחיה
 שיש חזק הובי כענ' לו
 עשה להב' בתוך ל' יום
 יתור רחיה ל' יום אמר
 סתור. אמר רשב"ג מה
 יעשה [זה שלא] מצא
 בתוך ל' וצמא אצור
 שלשם אמר רבי ר' בר
 הונא תלמחא כרשב"ג
 וזהו תלמחא כחכמים
 אפילו יעבד אר' מאן
 דכחכמים מהררין
 ליה: אמרו לו רבא עדים
 אר' ואר' ואמר אר' ל' עדים
 אר' צריא אצור [ר' בר]

הוא דאמר כי האי תנא. משמע הכא דרב יהודה דלמר זמנה שחור וזמנה לזן אין מנטרפין לית ליה דרשב"א ותימא דבזכותה הבתים (ב"ד דף קמ"א. וס) גבי עובדא דרב כהנא שקל צידקא וצארהיה משמע בזהיא דרב יהודה אית ליה דרשב"א ואין לומר דרב יהודה בכל ענין קאמר ואפילו בזמנה שחור וזמנה לזן והאי דקאמר רבא מסתברא מילתיה דרב יהודה בזהא אמר כו' רבא טעמא דנפשיה קאמר דא"כ הל"ז והאלהים אמר רב יהודה אפילו זמנה שחור וזמנה לזן כדלשכון בפ"ק דגיטין (דף י"א: וס) מסתברא מילתיה דרב בפקדון כו' דיש לומר דודאי אית ליה דרשב"א אלא שמחלק בין מנה למתאם למנה שחור ומנה לזן: **שביט שמאי** אומרים נחלקה עדותן. וסא תאמר כיון דבכת אחת בית שמאי אומרים נחלקה עדותן אס כן בשתי כיתי עדים ה"ל נמצא אחד מהן קרוב או פסול ויש לומר דהיינו דווקא כשהפסול ידוע אי נמי כמ"ד תתקיים העדות בשאר אי נמי לא אמרינן נמצא אחד מהם קרוב או פסול אלא בצדו צד אחד מן כד דבור דלז חשבי עדות אחת והכא שבאו שני כיתי עדים זו אחר זו וע"ל דכי אמר נמצא אחד מהם קרוב או פסול ה"מ כי מסיעי אהדי אכל הכא דמנחשי אהדי לאו: **חייביה רב נחמן**. לית ליה לרב נחמן הוה דלמרנין ציין מוקקין לנכסי יתומים אלא"כ ריבית אוכלת צנה דלמר רב נחמן בפרק שום היתומים (עריין דף כג.) מריש לא הוה מוקקין לנכסי יתומים כיון דשמענא להא דלמר רב דיתמי דאכלי ללזו דידעו ליזלו צתר שיביקיהו מוקקין ומהאי טעמא נמי אע"ג דבעלמא אין מקבילים עדים אלא בפני בעל דין ג"כ קטן מקבילין א"ר שטר קאמר מוקקין אלא כשיש שטר דמקיימין אה השטר שלא בפני בעל דין וכאן היה שטר:

וכיון

לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים אָמַר לוֹ הַבָּא עֲדִים וְאָמַר אֵין
אָמַר אֵין לִי רֵאיוֹה וְלֵאחֵר זְמַן הֵבִיא רֵאיוֹה וּמִצָּא עֲדִים
רִשְׁב־גֹּמֶה יַעֲשֶׂה זֶה שְׁלֹא הָיָה יוֹדֵעַ שִׁישׁ לוֹ עֲדִים
דַּע שִׁישׁ לוֹ רֵאיוֹה וּמִצָּא רֵאיוֹה רֵאיוֹה שְׁמַתְחִיב בְּדִין
וְיַעֲדוּנִי אוֹ שְׁהוֹצִיא רֵאיוֹה מִתַּחַת ^כפֻּנְדָתוֹ הִרִי זֶה אֵינוֹ
כִּי רַב הוֹנָא הִלְכָה כִּרְשִׁב־גֹּמֶה וְאָמַר רַבָּה בִּר רַב הוֹנָא
פְּשִׁימָא כִּיּוֹן דָּאֻמַּר הִלְכָה כִּרְשִׁב־גֹּמֶה מִמִּילָא יִדְעָנָא
הוּא דְתִימָא הֵנִי מִילִי לְכַתְחִילָה אֲבָל דִּיעְבַּד שְׁפִיר דְּמִי
נָן לִיה: אָמַר לוֹ הַבָּא עֲדִים כֹּ' אָמַר רִשְׁב־גֹּמֶה: אָמַר
יִוְחָנָן הִלְכָה כְּדַבְרֵי חֲכָמִים וְאָמַר רַבָּה בִּר רַב הוֹנָא
כִּרְשִׁב־גֹּמֶה פְּשִׁימָא כִּיּוֹן דָּאֻמַּר הִלְכָה כְּדַבְרֵי חֲכָמִים
הוּא כִּרְשִׁב־גֹּמֶה הָא קמ"ל דְּבַהֲהִיא אֵין הִלְכָה כִּרְשִׁב־גֹּמֶה הָא
לֹא פֻקִּי מֵהָא ^כדָּאֻמַּר רַבָּה בִּר בִּר חֲנָה א"ר יִוְחָנָן כָּל
שְׁנִיתָנּוּ הִלְכָה כְּמוֹתוֹ חוּץ מִעֵרֵב וְצִידָן וְרֵאיוֹה אַחֲרֹנָה
דִּינָא קְמִיה דְּרַב נַחֲמָן א"ל אֵית לָךְ סְהִיד א"ל לֹא אֵית
רַב נַחֲמָן הוּהָ קָא כְּבִי וְאוּלַּי שְׁמַעְהוּהִי הֵנָּה אֵינְשִׁי אֻמְרוּ
אֲבֹךְ אָמַר רַב נַחֲמָן ^כבְּהָא אִפִּילוּ רַבְנָן מוֹדוּ דִּינֻקָּא
הָיָא אֵיתֵתָא דִּנְפֵק שְׁטָרָא מִתּוֹתִי יֵדָה אֻמְרָה לִיה
רִיעַ הוּהָ ^כהֵימְנָה רַב נַחֲמָן אָמַר לִיה רַבָּא לְרַב נַחֲמָן
נִיּוּת נְקוּת בְּמִסִּירָה אָמַר לִיה שְׁאֵנִי חָכָא דְאִי ^כבְּעִיא
הֵימְנָה רַב נַחֲמָן אָמַר לִיה רַבָּא לְרַב נַחֲמָן וְהָא אִי בְּעִיא
מַלְתֵּיה

עדים ומצא ראייה אינה כלום. אמר רשב"ג מה יעשה [שלא] היה יודע שיש לו עדים ומצא עכשיו כו'. אמר רבה בר בר חנה הלכה כחכמים ואין הלכה כרשב"ג. בהא מכלל הדלכתא כותיה שבר צעירי ואלפוקי מביד' (מב' ע"א) ואלו הן.